

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ

Մ ՈՒՆՁ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Ըսի ես իմ հակասագրիս. կը հետեւիմ հեզի, որ մութ
Գիծերը միտ կը փողարկես. ես որ ինձ բնաւ չես խօսած սուս:
Առաջնորդէ՛ ինձի. բայց այս աչքերս պէ՛տ է շեսնեն ոտներս.
Պէ՛տ է մըխեմ հայուածիս ըսէ՛պ ասեղազարդ կամարէն ներս,
Զոր չը գաղէ պէ՛տ է դիմակը մասներուդ սիբիլական:

Համբ՛ անըբունջ, ան զիս փառեց՛ սարաւ դէպի անսառը խոր,
Ուր զազաններ կը սլոքային, ուր կ'երգէին հաւքեր աղուոր,
Դէպի ծործորն՛ ուր կը զրզլար հարհաս խոխոջն առուակներուն,
Ու անցնելով լերկ ժայռերէն, խարսեաւ դաշին ծոցէն սիրուն,
Կ'երբար մինչ ափն, ուր ջուրերուն վրայ կը փնանայ լուռ՝ լուսընկան:

Հոն անոր ձեռքն երկարեցաւ դէպի անդունդը միգամած,
Ուր սահմանին կուտայ ցոյց գիծը՛ ոտներուն հոն խիզախած.
Ու մինչ զրլսով նըշան կ'ընէ ան ինձի, ես իրեն կ'ըսեմ.
«Գիտե՛մ». — հոն վարն, այդ միջոցին, ծովը կ'ուլար երգ մը վըսեմ.
Դրախտի ցոլքեր կը պըսպըղար կարծես ըսուերը ոսկեզօծ:

«Գիտեմ, այո՛, գիտեմ քէ հոս է տեղը իմ մեծ լըռութեան.
Պիտի փնանամ հոս, երազէ զերծ, անհանջանք, մինչ յալիսեան:
Շատ անգամներ ես այս վայրկեանն երկիւղախառըն ուզեցի.
Տեսնելով խուլ Հընձող մը որ, մանգաղն ի նօն, կուգար ինձի:
Բայց դուն որ զիս հետըդ բերիր անձայն, աննիկ, աչքերս զոց,

«Պիտի չկրնա՞ս յայտնել ինձի արգետօք, քէկուզ նըշանացի,
Ինչո՞ւ բերիր զիս այս երկար հանապարհէն բոկազնացի,
Որմէ կը թուին խորել մարդոց փայլերն ուժգին փամհանքով.
Զի մեծ համբէն կ'երբան գրեթէ ամէնքն հանդարտ ու փոլէ փոլ:
Իրենց համար վաղուան կայանն այսօրուրնէ որոշելով:

«Ու ես մըսայ փու հետէ՛դ անսառիւն մէջը երազին,
Անհոգ՛ քէ ի՛նչ միտքեր էին, զոր հոն շատեր կը փաղէին:
Ականջ դրի շրթնջլուինն բնակիչներուն իր անհանգիստ,
Թըլչնոց ձայնին, ու աւազին վրայ փըրքըրող կոհակին խիստ.
Ամէնքը բան մ'ըսին ինձի. դո՛ւն լոկ մնացիր անխօս՝ անխոռով:

Աւասիկ, արդ պառկած եմ ես այս միեւնոյն ավուսինին վրայ.
 Ուր պիտի որ մ'ամէն քայլերը մահացուաց յանգին անխնայ,
 Հրեշտակային կոչերուն քէ՛ իսկ հետեւած լինին կամ ոչ.
 Իմ հեռաչու գնացիւն հեղ ի՞նչ բերած եմ ես ձեռքով դողդոջ,
 Բացի ծակուած այս փայտէն, ո՛վ Պան, զոր կուտամ բազինիդ ձօն:

«Ի՛նչ, ի՛նչպիսի ձայներ հրնչած են շինական այս սրինգէն, որ
 Կ'երգէր յաջո՛ղաբար սրբի թրնդիւններով դաւանաւոր,
 Անեղծական սէրն, անոր հրայրն, ու նըւաղումը հեւ ի հեւ.
 Եւ որ դարձնել կուտար երբեմն կրօնոյթով մ'արագ, քերէ,
 Չեր կախան, ո՛վ Սիլուաններ, ու կասարել Մուսայի, ձեր զօնն:

«Յաւերժական կուծիին վրայ նըւիրական այս մօրը հին՝
 Բնութեան, ուր միշտ կը փրնտեմ ես, վաղուց, լոկ բառ մ'աստուածային,
 Ի՛նչ եմ գրած որ գոհացնէ իմ սովամահ հոգիս հրգօր,
 Անվիրական յո՞յս մը արդեօք, քէ գիտութիւն՝ դառն ու խոժոռ.
 Պատգամներ՝ հիշտ ու ապահով, շրտո՛ւնչ մ'աղնաս եւ ընդունայն:

«Կ'երթայի ես մէն միայնակ, բայց փրնչելով մարդոց համար,
 Սիրոյ կարմիր ծաղկունք, շուշանք՝ սրբի զեղման գեղայամար:
 Եթէ կիսով չափ հասուցած են ինձ՝ ինձմէ առածներնին,
 Վարձքս է կասար: Ես գումարները չեմ կրօնած ամենեւին:
 Ու վիշտս այնքան չէ խոր ու մեծ, որչափ է գութըս բարձր ու լայն:

«Սակայն ինչո՞ւ մասնանրեւած ըլլամ ես սոսկ իմ այս ջանքէս,
 Ի՛նչ եմ կրած, ի՛նչ եմ ուզած, ի՛նչ է այն զոր հասկցած եմ ես.
 Ո՞վ գիտէ բուն իմ այս դիտումն՝ ոյր վարձքն է այս տառապանքն իմ.
 Ի՛նչ է նպատակն այս անդադար ըստեղծումին՝ ում կը նըզնիմ.
 Յիշատակներ աւելի պե՛րն, քէ բեկորներ յաւերժական:

Մահը մեզի չի տար ոչինչ՝ իբրեւ կեանքի բացատրութիւն.
 Երկինքի կարգը ահաւոր չ'եզրակացներ ոչինչն անհուն:
 Ուրուական դու, ոչի՛նչ, ոչի՛նչ, բայց բառ մը միայն, բառ անձկայրեաց,
 Կայ ու կը մնայ, կառչած դեռ հոն, խորն հոգիի մը յագեցած:»
 — Ու մասն անոր, կողմիս կանգնած եւ փանդակուած փարի մը վրան,
 Գրծեց սա բառը. ԸՆԴՈՒՆԷ. — ու փակեց աչքս՝ մահուան բունն:

Թ. Ե. Գ.

MAURICE POTTECHER